

ไม่ใช่ฆราวาส

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรมวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๙
ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “วางใจอุเบกขาไม่ลงครับ”

หลังๆ มานี้ ผมเห็นภาพเหล่าลูกศิษย์นำเด็กไปถวายพ่อแม่ครูอาจารย์ในงานมูทิตาจิต แล้วถ่ายภาพลงในโซเชียลบ่อยขึ้น ผมเห็นแล้วรู้สึกไม่ค่อยสบายใจ เกรงว่าโลกจะติเตียน เพราะปกติคนเราก็แยกสมมุติกันไม่ออกอยู่แล้ว อาการแบบที่ผมติดขัดอยู่นี้จัดว่าเป็นอุปกิเลส หรือไม่ครับ ขออุบายธรรมจากท่านอาจารย์ ผมจะวางใจอย่างไรดีที่เวลาเห็นภาพเหล่านี้ครับ จะได้ไม่รู้สึกต้องมานั่งถอนหายใจเพราะวางอุเบกขาไม่ลงครับ

ตอบ : นี่คำถาม คำถามเพราะอะไร เวลาพระเจ้าไปจัดงานวันเกิด ไปจัดวันเกิด ลูกศิษย์ลูกหานำเด็กมาถวาย พอนำเด็กมาถวาย ถ้าพระเจ้าไม่ตื่นไปกับเขา ถ้าพระเจ้าไม่ตื่นไปกับเขาเนะ เพราะอะไร เพราะถ้าเราบอกว่าเอาเด็กมาถวายนะ เวลาวันปีใหม่นะ เราจะโดนเอ็นดูน่าดูเลย เพราะเค้กเราเต็มเลย เค้กปีใหม่นี้เต็มเลย เค้กเนี่ย เวลาเขาจะเอาเด็กมาถวาย เขาเอาเด็กมาถวาย เค้กเป็นอาหารอันหนึ่ง

แต่จะบอกว่าเวลาลูกศิษย์ลูกหา เห็นภาพลูกศิษย์ลูกหาเอาเด็กมาถวายครูอาจารย์ในมูทิตาจิต

ในวันเกิด วันต่างๆ มันการแสดงออกอย่างนั้นไง เพราะการแสดงออกอย่างนั้นนะ เวลาแสดงออก ความเป็นพระมันอยู่ที่ไหนล่ะ เพราะว่าเวลาบวชเป็นพระ เห็นใหม่ เวลาเราเป็นฆราวาสเรามีศรัทธามีความเชื่อ เราไปบวช ไปบวชนี้ต้องพ่อแม่ต้องอนุญาต ไม่มีหนี้ไม่มีสิน ไม่มีคดีความมา พอบวชมาแล้ว พอบวชมาแล้วเป็นพระ เป็นพระถือศีล ๒๒๗ ถือศีล ๒๒๗ ต้องมีศีลมีธรรมในหัวใจเลย มีศีล เพราะมันผิดก็เป็นอาบัติทั้งนั้นนะ ถ้ามันผิดมันเป็นอาบัตินะ

เราจะไม่ใช่ชีวิตแบบฆราวาสเขา พระคือการใช้ชีวิตแบบโลก โลกก็คือฆราวาสเขา ถ้าบวชเป็นพระแล้วต้องเป็นพระ เป็นฆราวาสไม่ได้

ถ้าบวชเป็นพระแล้ว บวชเป็นพระแล้ว เวลาเราก่อนบวช เรามีพ่อแม่ มีปู่ย่าตายาย เรามีชาติมีตระกูล เวลาบวชเป็นพระแล้วขาด ตายจากฆราวาสมาเกิดเป็นพระ มาเกิดเป็นพระเป็นศากยบุตรพุทธชินนโรส เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีอุปัชฌาย์ ต้องทำข้อวัตร

กับอุปัชฌาย์ พออุปัชฌาย์ตายไปแล้วให้อยู่กับครูบาอาจารย์ นี่พ่อแม่ไม่มี ที่นี้พ่อแม่ไม่มี เพราะเป็นลูกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วถ้าเป็นลูกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไปเกิดวันไหน

เราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะมา เวลาหลวงปู่เจี๊ยะนะ เวลาพระจัดงานอย่างนี้ท่านรับไม่ได้ ท่านคุยกับเรานะ “พระพุทธรูปเจ้าเหยียดวันใดวะ เหยียดพระพุทธรูปเจ้าวันอะไร” พระพุทธรูปเจ้ามีวันเกิดใหม่ ในสมัยพุทธกาลไม่มีวันเกิดพระพุทธรูปเจ้า วันวิสาขะมันมีมาเพราะว่าพระพุทธรูปเจ้านิพพานไปแล้ว พวกลูกศิษย์ลูกหามาเป็นวัฒนธรรมเป็นประเพณีไปเอง ในพระไตรปิฎก พระพุทธรูปเจ้าจัดวันเกิดตอนไหน พระในสมัยพุทธกาลมีวันเกิดตอนไหน ไม่มี ไม่มีหรอก ถ้ามันไม่มีขึ้นมา

นี่พูดถึงว่า เราไม่ใช่มรณวาส ถ้าเราไม่ใช่มรณวาสนะ เวลาปฏิบัติจิต เขาเอาเค้กมา แล้วเรารับนะ มี เขามาเล่าให้ฟังอยู่ เป้าเค้กกัน เป้าเค้กแล้วออกโซเซียล ออกไปแล้วนะ มาสำนึกตัวได้เพราะมีการตึนตึนทา เอาออก

เอ็งเป็นอะไร ถ้าเอ็งอยากเป็นมรณวาสก็สึกไปเป็นมรณวาสสิ นี่เอ็งเป็นพระ เอ็งไม่ใช่มรณวาส เออ! ถ้าเป็นมรณวาสนะ เขามีงานวันเกิดมันธรรมดาใช่ไหม โลกเขามีวันเกิดก็เป็นเรื่องของโลกเขา แต่ถ้าเป็นพระ พระมีวันเกิดวันไหน ถ้ามีวันเกิดนะ แสดงว่าประมาทมาก เวลาประมาทมากนะ

เพราะเวลาหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มัน หลวงปู่มันท่านให้มีสติสัมปชัญญะตลอดเวลา เรากำหนดพุทโธกันตลอด ๒๔ ชั่วโมง เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระอานนท์ “อานนท์ เธอระลึกถึงความตายวันละกี่หน” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ให้นึกถึงวันตาย นึกถึงเวลาตายทุกลมหายใจเข้าออก”

เวลาครูบาอาจารย์ของท่านฝึกฝน ท่านพยายามประพฤติปฏิบัติของท่าน หน้าที่ของเราต้องพยายามประพฤติปฏิบัติให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ เราจะหนีความตายอันนั้น ถ้าเราฆ่ากิเลสตายแล้ว มันไม่มีอะไรตาย เราหนีความตายอันนั้นได้ ถ้าหนีความตายอันนั้นได้มันจะไม่มีการเกิด ไม่มีการแก่ ไม่มีการเจ็บ ไม่มีการตาย ไม่มีการเกิดอีกแล้ว หน้าที่ของพระมันอยู่ที่นี้ หน้าที่ของพระอยู่ที่นี้ เวลาครูบาอาจารย์เราท่านทำอย่างนี้ ถ้าทำอย่างนี้แล้วนะ ใ้วันเกิดๆ นะ ไร้สาระ มันเป็นเรื่องไร้สาระมาก

เราจะบอกว่า ที่เวลาทางโลกนะ เขาบอกว่า ปัญหาสังคมเราที่มันมีเพราะสังคมอ่อนแอ ใ้นี้ก็เหมือนกันนะ สังคมพระอ่อนแอ พออ่อนแอขึ้นมา ใครมีศักยภาพก็จะจัดงานวันเกิดๆ แล้ว

จัดงานวันเกิด จัดแล้วไม่พอนะ ไปลงในโซเชียลอีกต่างหาก ไปลงในโซเชียลไปแล้ว พอเขาต่ำ
ขึ้นมาแล้วมาเอาออก

เวลาจะไปลงนะ เพราะอะไร เพราะวุฒิภาวะของสังคมนะ คนที่เขามีคุณธรรมในหัวใจ
เขาจับไม่ได้ เขาจับไม่ได้หรอก ถ้าเขาจับไม่ได้ แล้วพระมีสติสัมปชัญญะระลึกถึงเรื่องอย่างนี้ใหม่
ถ้าระลึกถึงเรื่องอย่างนี้แล้วมันทำไม่ได้ ถ้ามันทำไม่ได้ ถ้าทำไม่ได้ เพราะเขาบอกว่ามันไม่ผิด
ธรรมผิดวินัย

มันไม่ผิดธรรมผิดวินัย ดูลิ อย่างเช่นวันปีใหม่เขาก็มาถวายเค้ก วัดเรานี้เค้กมาประจำ
เค้กเยอะเยอะ แต่เค้กมันเป็นอาหาร เป็นอาหารขึ้นมา เขามาถวายอาหารของเขา

แล้วต้องเอาเค้กมาถ่ายรูปก่อนนะ แล้วไปลงในโซเชียล ถ่ายรูปนะ อย่างนี้เค้กกุเต็มวัดเลย
มันเอาเค้กมา ถ้าเอาเค้กมาแล้วได้ถ่ายไง ถ้าไม่เอาเค้กมาไม่ได้ถ่าย

คือมันไม่ใช่เรื่องที่ตัวเค้ก มันเป็นเรื่องของกิเลสของคน มันเป็นเรื่องมารยาสาไทย การ
อย่างนี้มันเป็นเรื่องของมารยาสาไทย มันไม่ใช่เรื่องของเค้กหรือไม่เค้ก ไม่ใช่วันเกิดหรือไม่วัน
เกิด

วันเกิดนะ เวลาหลวงตา วันเกิดของท่าน เมื่อก่อนนะ วันเกิดของท่าน เริ่มต้นมันก็มีลูก
ศิษย์ลูกหา ลูกศิษย์ลูกหาส่วนใหญ่แล้วก็ไปเคารพบูชาท่าน พอมันจะเป็นกิจจะลักษณะขึ้นมา
ท่านสั่งห้าม เลิก ไม่ให้มี แต่เวลามีมันเป็นเรื่องภายในใจใหม่ ใจเรื่องภายใน เรื่องความระลึกถึง
กัน เรื่องเราคิดถึงกัน มันผิดตรงไหน

เราระลึกถึงกัน เราคิดถึงกัน เราทำกันด้วยภาษาพระนะ ภาษาพระก็ดอกไม้ธูปเทียน
เราเคารพบูชากันนะ อานุโสภันเต เรากราบไหว้บูชากัน มันเป็นเรื่องถูกต้องทั้งนั้นนะ ไม่ต้องมา
ดัดจริตถ่ายรูปแล้วไปลงในโซเชียลนะดัดจริต ดัดจริตเพื่ออะไร เพื่อจะอวดเขาว่าข้ามีบารมี...มันไร้
สาระไง โหมฆบุรุษตายเพราะลาภ อยากดังอยากใหญ่นี้ตายท่าหมด ฉะนั้น มันเป็นเรื่องของ
กิเลสไง

เราจะบอกว่า เราไม่ไช่ฆราวาสนะ การที่เราไม่ไช่ฆราวาส เราบวชเป็นพระแล้วมันต้องมี
ความสำนึกของความเป็นพระ ถ้ามีความสำนึกของความเป็นพระ เราใช้ชีวิตแบบฆราวาสเขา
ไม่ได้ เราทำแบบฆราวาสไม่ได้ โห้! เสขียวัตรนะ เข้าบ้านไปเวกผ้านั่งก็ไม่ได้ นั่งชันเข่าก็ไม่ได้
นั่งเท้าแขนก็ไม่ได้ ท่านจะให้พระเป็นที่เคารพบูชาไป เราเห็นพระแล้ว แล้วเราก็จะชื่นใจไช้ใหม่

พระนั่งเท้าแขนก็ไม่ได้นะถ้าไปในบ้าน นั่งชันเข่าก็ไม่ได้ เสขียวัตร ปาฏิโมกข์สวดอยู่ทุก
๑๕ คำ ท่านให้พระเป็นชีวิตแบบอย่างไร เราจะดำรงชีวิตแบบฆราวาสไม่ได้

นี่เวลาพระสีกง **สิกขิ ปจฺจกฺขามิ** พวกพระเราอยู่กับพระด้วยกันใช่ไหม จะสีกก็สีกกับพระ จงจำข้าพเจ้าไว้เนะว่าข้าพเจ้าเป็นคฤหัสถ์แล้ว ถ้าเป็นคฤหัสถ์แล้วก็กินข้าวเย็นไป เป็นคฤหัสถ์แล้วเขาจะมีครอบครัวก็ได้ไป เป็นคฤหัสถ์แล้วเขาจะทำกิจการการค้าก็ได้ไป เป็นคฤหัสถ์แล้วเขาจะมีอาชีพก็ได้ไป

พระไม่มีอาชีพ ห้ามมีอาชีพ ห้ามดำรงอาชีพ พระห้ามซื้อขาย พระห้ามต่อรองราคา มันอยู่ในนิสสัคคิยปาจิตตีย์ นิสสัคคิยปาจิตตีย์ ไม่ได้ทั้งนั้น พระทำไม่ได้ทั้งนั้น ฉะนั้น พระทำไม่ได้แล้ว เราถึงมีการกสงฆ์ มีไวยาวัจกรไว้เป็นผู้ที่พระต้องการสิ่งใด เวลาถวายปัจจัย ๔ ถวายปัจจัย ๔ ที่มันมีมูลค่าให้แก่พระคุณเจ้าต้องประสงค์สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ควรแก่สมณบริโภค ขอให้โปรดเรียกจากไวยาวัจกรผู้รับมอบนั้นตามประสงค์เทอญ

นี่ไง เขาไม่ให้พระทำ เขาห้ามพระทำ พอไม่ให้พระทำ นี่ไง ถวายปัจจัย ๔ สิ่งที่ถวายมานี้มันเป็นปัจจัยของโยม พอเป็นปัจจัยของโยมแล้ว ให้สมณบริโภคในปัจจัย ๔ สิ่งที่พระควรใช้ควรสอย ถ้าควรใช้ควรสอย แล้วต้องการสิ่งใดก็บอกให้เขาไปจัดการให้ เพราะพระเราจะไปต่อรองราคาไม่ได้

เราเคย บวชใหม่ๆ นะ ไปกับพระ เราไม่รู้เรื่อง พระเขาพาไปที่เมืองกาญจน์ฯ เขาก็ไปซื้อของ แล้วพระนั้นก็ไปต่อรองราคาไปต่อรองกับเจ้าแก้ว บอกว่าพระต่อรองราคา พอต่อรองเขาบอกว่าไม่ได้หรอก พระรวย พระต้องคิดเต็มเลย ตอนนั้นเราเพิ่งบวชไป ก็นั่ง เอ! ทำไมเป็นอย่างนี้วะ ยังไม่รู้ ยังเขื่อนะ เพิ่งบวช

โลกเขาคิดกันอย่างนั้นเพราะอะไร เพราะพระวางตัวกันเป็นเสียใจ พระอาศัยสังคมาอยู่เนะ ที่เขาบอกว่าลูกตุ้มสังคมาๆ ก็เพราะไปทำตัวกันอย่างนั้นไง ถ้าเพราะทำตัวกันอย่างนั้นมันถึงไหลไปตามนั้นไป

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านบวชมาแล้ว ธรรมยุตเราเกิดจากพระจอมเกล้าฯ พระจอมเกล้าฯ เป็นกษัตริย์ เวลาบวชแล้วมันเลยต้องบวชต่อเนื่องมา ก็อยากจะพ้นจากทุกข์เลย ถ้าพ้นจากทุกข์เลย ไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระที่ทำกันสมัยนั้นมันแตกต่างกัน ก็เลยพยายามจะฟื้นฟูตัวเองขึ้นมา ฟื้นฟูตัวเอง เริ่มต้นเป็นการฟื้นฟูตัวเองก่อนนะ คำว่า “การฟื้นฟูตัวเอง” คือเข้าใกล้ธรรมวินัยให้มากที่สุดไป อย่าเหลวไหล อย่าเหลวไปกับเขา ถ้าอย่าเหลวไปกับเขา ทำมา สุดท้ายท่านก็ต้องสีกไป

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมาจัดการของท่าน ท่านมาค้นคว้าของท่าน ท่านถึงเข้าใกล้เข้ามาๆ แล้วหลวงปู่มั่นท่านทำตัวอย่างไร นี่พูดถึงถ้าเป็นกรรมฐานเรานะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำเป็นตัวอย่าง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขา

เวลาเรายู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ เวลาวันไหนอาหารมาดี ๆ ท่านร้องไห้ นะ เราก็แปลกใจ ถ้าเรากินอาหารโลกนะ เอ้! เห็นอาหารดี ๆ แล้วร้องไห้ ก็คิดว่าท่านคงอยากกิน อยากอยู่สุขสบาย ก็คิดไปนู่นนะ เราก็ถาม “หลวงปู่ หลวงปู่ร้องไห้ทำไม”

เวลาเห็นอาหารดี ๆ ที่ไหน ท่านบอกว่าท่านระลึกถึงหลวงปู่มัน อยู่กับหลวงปู่มัน ท่านอุปฐากหลวงปู่มันมา ๓ ปี ไม่เคยกินอาหารอย่างนี้เลย เพราะท่านเป็นคนจัดบาตรให้

หลวงปู่เจี๊ยะกับหลวงตามหาบัวท่านเป็นคนจัดอาหารใส่บาตรให้หลวงปู่มัน ท่านจะรู้ว่าหลวงปู่มันฉันอะไร เพราะท่านเป็นคนจัดใส่ให้ ไม่เคยมี อยู่ทางภาคเหนือ นะ วันไหนได้ปลาสร้อยตัวเล็กๆ ตัวหนึ่ง ท่านบอกวันนั้นถูกรางวัลที่ ๑ ปลาสร้อยตัวเล็กๆ ตัวหนึ่งนะ นี่ครูบาอาจารย์ท่านอยู่อย่างนั้นนะ นี่หลวงปู่เจี๊ยะกับหลวงตาเวลาถ้ามีอาหารดี ๆ ท่านจะระลึกถึงหลวงปู่มัน

นี่เราจะบอกว่า หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มันท่านมีชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณขนาดไหน ท่านเคยอยู่สุขอยู่สบายประสาโลกใหม่ เพราะท่านไม่ใช่ศฤงษณ์ ท่านเป็นพระ ท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านเป็นผู้ทรงคุณธรรม ท่านเป็นพระสงฆ์ แล้วชีวิตของพระ ๆ ชีวิตของพระมักน้อยสันโดษใจ ชีวิตของพระ ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจ ถ้าธรรมะมันเหนือโลก ๆ

ถ้ามันเหนือโลกมันต้องมีความสุข มันจะมาเสพสุขอะไรกับปัจจัยเครื่องอาศัย มันจะมาเสพสุขอะไรกับอาหาร มันจะมาเสพสุขอะไรกับถ้ายรูปลงไซเซียล มันจะมีสุขอะไร ถ้ายรูปไปลงไซเซียลมันมีความสุขตรงไหนวะ แต่ถ้ามันมีความสุขในหัวใจนะ มันมีความสุข เพราะมันมีความสุขสงบระงับในหัวใจ

นี่พูดถึงว่า เขาบอกเขาเห็นแล้วเขาทำใจไม่ได้ แล้วมันมีบ่อยขึ้น ๆ เขาเห็นบ่อยขึ้น ๆ บ่อยขึ้นเพราะว่าอะไร เพราะกระแสน้ำสงคมไป สงคมอ่อนแอ พระอ่อนแอ ใครถ้ายรูปไปรูปหนึ่ง ใ้อโฮ! คนฮือฮานะ ใ้อนั่นก็จะถ้ายบ้าง ใ้อคนถ้ายเสร็จแล้วนะ พอโดนตีเตียน มันรีบเอาออกนะ ใ้อคนใหม่ก็รีบถ้ายใส่เข้าไป เตี้ยวกัโดนด่าอีก มันก็เอาออกอีก คือปัญญาของพระมันอ่อนด้อย ไม่รู้อะไรควรและไม่ควร

สงฆ์ เวลาสงฆ์เราจะไปวิเวกไป จะไปวัดใดก็แล้วแต่ ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ เราจะดูกัน ๗ วันว่าเราจะเข้ากันได้หรือไม่ได้ ถ้าเข้ากันได้ เราถึงขอนิสัย ถ้าขอนิสัย ขอนิสัยครูบาอาจารย์ ขอนิสัยคือว่า ถ้าข้าพเจ้ามีความผิดสิ่งใด ข้าพเจ้าบกพร่องสิ่งใด ให้สั่งสอนข้าพเจ้าด้วย ให้ตีเตียนข้าพเจ้าด้วย

นี่ไง ถ้าสงฆ์ไม่อ่อนแอจนเกินไป สิ่งนั้นนะมันทำไม่ได้หรอก มันทำไม่ได้อยู่แล้ว แม้แต่อาหารเวลาดักขึ้นมา ตักอาหารใส่บาตร ฉันหมดใหม่ ตักอาหารใส่บาตร มีสติใหม่ ถ้ามีสติอาหารหยาบ อาหารกลาง อาหารละเอียด อาหารหยาบๆ ก็คือพวกเนื้อสัตว์ อาหารอย่างกลางๆ ก็พวกผสมกัน อาหารอย่างละเอียด ข้าวเปล่าๆ กับพวกผัก เวลาฉันเข้าไปแล้วมันไม่มองเงาหาบนอนใจ ถ้ามันฉันไปแล้วมันไม่นั่งสัปหงกโง่งงงง แล้วถ้ามันจะผ่อนอาหารอะไร

เวลาจะตักอาหารใส่บาตร เขายังต้องมีสติสัมปชัญญะ แล้วก่อนจะฉันต้องปฏิสังขารโยของนี่มันของเน่าของบูดทั้งนั้นนะ เก็บไว้ไม่ใช่ของดีหรอก มันจะเน่า เวลาเน่าแล้ว ร่างกายกินแต่ของเน่าของเสีย มันไม่มีเวลาจะไปถ่ายเค็มแล้วก็จะไปลงไซเซียล มันไม่มีเวลาหรอก มันเป็นไปไม่ได้ นี่มันเป็นไปไม่ได้ไง ถ้ามันเป็นพระ

เราไม่อยากจะพูดคำนี้แหละ เพราะตอนนี้เขาฟ้องกันอยู่ ข้างบนเป็นพระ ข้างล่างเป็นคน ครึ่งพระครึ่งคน ตอนนี้เขาจะฟ้องร้องกันอยู่ ใ้ที่บอกว่าข้างบนเป็นพระ ข้างล่างเป็นคน แต่ถ้ามันเป็นพระทั้งองค์ เป็นพระแล้วเป็นพระจริงๆ มันทำอย่างนี้ไม่ได้ พอทำอย่างนี้ไม่ได้ เพราะอะไร มีคนมาพูดให้ฟังเยอะเรื่องนี้ แม้แต่ไปลงมันยังไม่ควรเลย

ฉะนั้น จะว่าไปลงยังไม่ควรเลย ของเราก็มีเว็บไซต์เหมือนกันนะ แต่เรามีเว็บไซต์ขึ้นมาเพราะอะไร เพราะว่าเราอยู่ในสังคมของนักปฏิบัติเหมือนกัน เราบวชใหม่ๆ เรายังไม่มีครูบาอาจารย์ เราเที่ยวไป มันมีพระคอยแนะนำคอยนำ ชักนำเราหลงทาง ชักนำเราหลงทะเล ชักนำเราเข้าป่าไปเยอะแยะ เวลาเราปฏิบัติของเรา พอมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา เราย้อนกลับมาดู ใ้พวกนี้โกหกทั้งนั้นเลย ใ้พวกนี้โกหกทั้งนั้น

แล้วสมัยนั้นเราเพิ่งบวชใหม่ๆ อย่างที่ว่าตอนบวชใหม่ๆ ที่ไปเมืองกาญจน์ ที่พระไปซื้อของ เราก็ไปด้วย ถอดรองเท้า ไม่ใส่รองเท้านะ เราก็ไม่ใส่ไปกับเขา คือใ้พระพวกนี้มันอยากจะอวด อยากจะให้คนเห็นว่ามีจุดเด่นมีจุดขาย แล้วเราก็พยายามจะทำอย่างนั้น

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราละ มันมีจุดเด่นจะล่อกับกิเลสของตนเท่านั้นนะ ถ้าจะล่อกับกิเลสของตน เวลาเราจริงจังขึ้นมา เราจริงจังในป่าในเขา หลวงตาท่านใช้คำว่า “ท่านจะเดินจงกรมให้ใครเห็นไม่ได้ มันขาดความขลัง”

เวลาท่านจะเดินจงกรม ท่านบอกท่านอยู่หนองผือละ เวลาตั้งแต่หัวค่ำถึง ๔ ทุ่ม คนยังไม่หลับไม่นอน ท่านจะนั่งภาวนาในกุฏิ แต่เวลาสัก ๔ ทุ่ม ๕ ทุ่มขึ้นไปแล้ว พระเริ่มเข้ากุฏิ ท่านจะลงมาเดินจงกรม ท่านบอกท่านเดินจงกรม ท่านไม่ให้ใครเห็นเลย ถ้าเห็นแล้วมันเสียความขลัง นี่เวลาไปอยู่ในป่าในเขา เราจะไปทำทางจงกรมไว้ในป่าในเขาลึกลับๆ เวลาเดินจงกรมก็แอบไปเดินจงกรมในป่า เราปฏิบัติกัน เราเอาความขลัง เราไม่ได้อวดใคร เวลาทำจริงๆ มันยังทำจริงๆ ขนาดนั้น

ไฉนนี่มันไม่ใช่ทำจริงๆ นะ มันทำแบบชราวาสเลย เราไม่ใช่ชราวาสแล้วนะ เราบวชมาเป็นพระแล้ว เราไม่ใช่ชราวาส แล้วกิริยาอย่างนั้นมันเป็นกิริยาของชราวาส ชราวาสที่เขาทำกัน เขาส่งเสริมกัน เขาเชิดชูกันเป็นกิตติศัพท์กิตติคุณของเขา

เราเป็นพระนะ ถ้าเราเป็นพระ ถ้าจะเป็นวันเกิด ถ้าจะระลึกถึงกัน ก็ดอกไม้อุปเทียมนไปคารวะก็จบแล้ว ถ้าเป็นจริงนะ เพราะเรามาด้วยหัวใจ เรามาด้วยความรู้สึก เรามาด้วยความเคารพรักใจ แล้วไม่ต้องถ่ายไซเซี่ยลไปลงให้ใครหรอก

ใครจะมากลามาไหว้ ธิบายๆ ถ่ายเลย จะอวดเขาว่าลูกศิษย์ฉันมืออย่างนั้น ฉันมืออย่างนี้... โห้! น่าเศร้า น่าเศร้า นี่พูดถึงความเห็นเรา

แต่ผู้ที่เขียนมา ต้องสื่อสารผู้เขียนก่อน เพราะผู้เขียนเขาบอกว่า “ผมทำอุเบกขาไม่ลงครับ ผมทำใจไม่ได้ครับ”

ถ้าผมทำใจไม่ได้ ถ้าทำใจไม่ได้ เราก็ต้องเลือก คัดเลือก เห็นไหม เวลาเราอยู่กับหลวงตานะ มันมีคนที่เขาศรัทธามาก เขาไปหาหลวงตา เขาบอกว่าเขาศรัทธาพระกรรมฐานมาก ศรัทธาลูกศิษย์สายหลวงปู่มน่มาก

หลวงตาท่านพูดเอง “เราเชื่อว่าในสังคมทุกสังคมมีคนดีและคนเลว แม้แต่ในพระกรรมฐานลูกศิษย์สายหลวงปู่มน่ก็มีพระที่ดีและพระที่เลว” ท่านพูดอย่างนี้นะ แล้วท่านก็พูดด้วย ท่านบอกว่าท่านพูดไว้ก่อนเพื่อไม่ให้เขาเสียใจภายหลัง

คนที่ศรัทธาเต็มที่เลยนะ ศรัทธาสุดหัวใจเลย ศรัทธาเต็มที่เลย แล้วเราก็เชื่อของเราไง แล้วพอวันไหนเราไปรู้ว่าพระองค์นี้ข้างในมันไม่เป็นพระทั้งองค์อย่างนี้ มันจะเสียใจภายหลังไง ถ้าเสียใจแล้วเขาจะไม่เชื่อในพระสงฆ์เลย ท่านถึงพูดไว้ก่อนไงว่า สายกรรมฐานเราก็มีทั้งดีและเลวปนกันนะ ให้ใช้สติปัญญาดูก่อน ให้คัดเลือกเอา อย่าเพิ่งเชื่อเหมารวมนะ ห้ามเชื่อเหมารวม ต้องให้คิด ให้แยก ให้แยะ ให้ดูใจ

นี่ย้อนกลับมาผู้ถามไง กลับมาผู้ถามว่า “อาการแบบนี้ มันติดขัดอยู่นี้ จัดว่าเป็นอุปกิเลสหรือไม่”

ไม่ใช่อุปกิเลสหรอก มันเป็นกิเลสชัดๆ เลย

อุปกิเลสคือจิตมันสงบแล้วมันไปติดความสว่างไสว มันไปติดความว่างของตัวนั้น อุปกิเลส อุปกิเลสคือเราทำความดี เราทำความสงบของใจ เราใช้วิปัสสนาแล้ว มันวิปัสสนาไปแล้วแต่มันยังไม่สิ้นกิเลสใจ มันไม่ถึงที่สุด มันไปติดคาอยู่นะ ไปคาว่าอันนี้คือธรรมะ อันนี้คือนิพพาน นี่อุปกิเลส

อุปกิเลสคือมีการกระทำ มันใช้ปัญญาไปแล้ว แล้วพอไปแล้วมันไปไม่ถึงที่สุด มันไปหลงตัวเองอยู่ไง ไปหลงการกระทำของตน นั่นเขาเรียกอุปกิเลส เพราะอุปกิเลส ติดในความว่าง ติดในแสงสว่าง ติดในคิดว่าเราเป็นนิพพาน

แต่อันนี้ไม่ใช่ อันนี้เราไปเห็นพระทำแล้วมันขัดหูขัดตา ไม่ใช่อุปกิเลสหรือ กิเลสชัดๆ กิเลสดิบๆ นี่แหละ

ฉะนั้น ใ้ที่เขาเป็นอยู่อย่างนี้ใช่อุปกิเลสหรือไม่ “ขออุบายอาจารย์ว่าผมจะวางใจอย่างไรเวลาเห็นภาพอย่างนี้ จะได้ไม่ต้องรู้สึกท้อทรมานใจ เพราะใจวางอุเบกขาไม่ลงเลยครับ”

เพราะเราเป็นปลาไง อยู่ในน้ำที่ ใ้โฮ! ออกซิเจนยอดเยี่ยม เราเคยอยู่ในสังคมที่ดีๆ ไง พอเราไปเจอฝนตกแรงๆ มันไปชะใ้พวกสารพิษลงมานี้ ใ้โฮ! เจอน้ำขาดออกซิเจน มันดินร่วนเห็นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน เราเห็นครูบาอาจารย์เรา เราก็ปลื้มใจใจ แต่พอเราเห็นพระรุ่นต่อๆ มา ทำอย่างนี้ เราก็ทุกข์ใจใจ เราต้องคัดเลือกอย่างนี้สิ เราเป็นปลา พอเป็นปลาต้องอยู่กับน้ำใ้ใหม่ ถ้าน้ำสะอาดบริสุทธิ์ น้ำที่มีออกซิเจน เราก็แห่! แข็งแรง ร่ากายแข็งแรง มีความสดชื่น ชีวิตนี้แจ่มใส ไปเจอฝนตกหนักๆ มันชะแต่สารพิษลงมานะ ใ้โฮ! ไปไม่รอดเลย

เราจะบอกว่ามันเป็นปัญหาสังคมไง ปลาต้องอยู่กับน้ำใ้ใหม่ ถ้าน้ำสะอาดบริสุทธิ์ เราก็ชื่นใจใ้ใหม่ ถ้าน้ำมีสารพิษ น้ำมีสิ่งต่างๆ เราก็พยายามหลบหลีกเลี่ยง หลบหลีกเลี่ยงไง ต้องหลบหลีกเลี่ยง เราจะเลือกว่าน้ำจะสะอาดบริสุทธิ์ไปตลอดไม่ได้ เพราะฤดูกาลเวลาน้ำฝน ฝนมันก็ตกชะล้างลงมา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาคนเข้ามาบวช เวลาบวชแล้วเขามีเป้าหมายที่ดี ครูบาอาจารย์เรามีเป้าหมายที่ดี บวชแล้วก็แสวงหาครูบาอาจารย์ที่ดี ถ้าแสวงหาครูบาอาจารย์ที่ดี ครูบาอาจารย์ที่ดีท่านมีแต่คือนกับคือน ท่านคอยสับคอยเชกพวกเราให้อยู่ในหลักในเกณฑ์ใ้ นี่ครูบาอาจารย์ที่ดีสับเชกเราให้เราไม่หลงระเริง ให้เราไม่ออกนอกกลุ่มนอกทางใ้ ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ที่ดี เราแสวงหาสิ่งนั้น แล้วเราพยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นสมบัติของเราใ้

แล้วถ้าคนไปหาครูบาอาจารย์ที่ดีแล้ว ประพฤติปฏิบัติแล้ว น้อยเนื้อต่ำใจในครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ไม่รักเราเลย รักแต่องค์นั้น รักแต่องค์นี้ อย่างของเราไม่รักเลย

ก็เอ็งไม่ภาวนา เอ็งภาวนาไม่ได้ เอ็งกิเลสท่วมหัว เอ็งคอยไปจับผิดเขา คอยแต่ไปกีดขวางเขา แล้วคอยกีดขวางเขาแล้ว เวลาครูบาอาจารย์ตักเตือนขึ้นมาแล้วเอ็งก็ไม่พอใจ พอไม่พอใจขึ้นมาแล้วเอ็งยังแยกตัวออกไป นั่นก็ช่วยอะไรไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน เราไปหาครูบาอาจารย์ที่ดี เราเคยอยู่สภาวะแบบนั้นใช้ใหม่ นี่พูดถึงปลา กับน้ำ นี่ทำใจของเรา เราจะต้องการแต่น้ำสะอาดบริสุทธิ์ตลอดเวลามันไม่มีหรอก มันเป็น ฤดูกาลไง

นี่ก็เหมือนกัน ผู้เข้ามาบวชในศาสนาใช้ใหม่ ถ้าผู้เข้ามาบวชในศาสนา ถ้าเป็นผู้ที่ตั้งใจดี ผู้ที่ปฏิบัติดี มันก็เป็นสังฆะ แต่ผู้ปฏิบัติไม่ดี มันก็เป็นเวรกรรมของสัตว์ไง มันเป็นกรรมของสัตว์ เราจะไปคัดเลือกแยกแยะด้วยตัวเราไม่ได้ เพราะมันเป็นปัญหาสังคม มันไม่เป็นเรื่องของเราไง

ย้อนกลับมาที่หลวงตาท่านสอน “ใครจะทำชั่วอย่างไร เรื่องของเขา เราจะทำคุณงาม ความดีกัน”

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของเรามันมีหลักมีเกณฑ์ พอเราเห็นสภาพแบบนั้น มันถ่ายโซเซเยล ถ่ายอะไรกัน แล้วจิตใจเราวางอุเบกขาไม่ได้เลย

เขาเป็นพระแท้ๆ เลย แล้วเราเป็นฆราวาส เราเห็นแล้วยังรับไม่ได้เลย ทำไมเขาทำกัน ได้ ละ นี่หัวใจมันคนละชั้นเลย ถ้าหัวใจคนละชั้น ต้องคิดอย่างไรไง ถ้าคิดอย่างนี้แล้วเราก็รักษา หัวใจเรา รักษาหัวใจเรานะ

แล้วสมมุติว่า ถ้าผู้ถามมาบวชแล้วอย่าทำอย่างนี้นะ เวลาคนอื่นทำนะว่าเขาเขี้ยว เวลา ตัวเองมาบวชขึ้นมา ฉันทงานวันเกิดนะ ต้องมาถวายเค้กแล้วถ่ายรูปเลย จะได้ไปลงอีก...เมื่อกี้ยัง ว่าเขาอยู่แห่มีบๆ เลย ตัวเองทำเสียแล้ว จำเอาไว้นะ

นี่พูดถึงว่าทำใจของเราอย่างนี้ นี่พูดถึงว่าวางอุเบกขาไม่ได้เลย

เราเห็นแล้วเราก็เศร้าใจ เพราะเวลาหลวงตา วันเกิดท่านไม่สนใจเลย วันเกิดกับวันตาย เอ็งประมาณขนาดนั้นเขี้ยวหรือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้เลยนะ “ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” เอ็งประมาณสังขาร ประมาณชีวิตของเอ็ง ไป วันเกิดวันตายอยู่นั้นเขี้ยวหรือ

แต่สุดท้ายแล้วท่านก็บอกว่าชีวิตของท่านมันจะเป็นประโยชน์กับชาติไทย โครงการช่วย ชาติไทย เพราะวันเกิดของท่าน คนทำบุญเยอะ ท่านก็เลยยอมให้มีวันเกิด วันเกิดอย่างนั้นวันเกิด เพื่อชาติ ไม่ใช่วันเกิดเพื่อท่าน

ไฉนนี่พูดถึงนะ บอกว่า “ไม่มีวันเกิดๆ หลวงตาก็จัด นู่นก็จัด”

ใช่ จัด แต่ก่อนจัด ประชุมสงฆ์คุยกันว่าอย่างไร ท่านปรารภว่าอย่างไร ท่านปรารภว่าควรหรือไม่ควร ท่านปรารภให้ฟังก่อน แล้วท่านก็บอกว่า เราเห็นว่ามันเป็นประโยชน์ มันมีความจำเป็น มันถึงทำ ถ้าไม่เป็นประโยชน์ ไม่เป็นประโยชน์กับชาติ ท่านไม่ทำหรอก

กฐินของท่าน ท่านยังสละให้กับโรงพยาบาล ของลาภสักการะท่านยังสละให้คนอื่นหมดเลย ทุกอย่างที่เกิดขึ้น ท่านยังสละให้คนอื่น ท่านต้องการอะไร แต่ท่านใช้ชีวิตของท่าน คุณธรรมของท่าน เพื่อประโยชน์กับสังคม ประโยชน์กับชาติ นี่มันคนละเป้าหมายนะ นี่พูดถึงว่าทำใจไม่ลงนะ

ถาม : เรื่อง “ศักดิ์ศรี”

กราบนมัสการหลวงพ่อด้วยความเคารพครับ กระผมอยากขอกราบเรียนถามครับว่า เมื่อถูกหัวเราะเยาะ ถูกหยามศักดิ์ศรี ควรทำอย่างไร ควรทำเช่นไรครับ บางทีกระผมก็ถึงขีดสุด คิดจะฆ่าเลยครับ

ตอบ : นี่คำถาม ขณะที่โดนเหยียดหยามศักดิ์ศรีควรทำอย่างไร

ภาษาเรานะ มันเป็นนามธรรมนะ มันเป็นนามธรรมเพราะมันคิดเอง มันคิดอยู่คนเดียวใน ศักดิ์ศรีก็ศักดิ์ศรีในใจเอ็งไง ถ้าเขาหยาม

อันนี้มันอยู่ที่จิตนิสัยนะ ใ้กรณีนี้เมื่อก่อนเราพูดบ่อยมาก เพราะเราโดนกับตัวเองไป เรามาบวช บวชแล้วเพื่อนๆ เขาก็มาเยี่ยมแล้วก็พูดทำนองนี้ พอเพื่อนมาเยี่ยมก็บอกว่าเขาไปมีเรื่องอะไรกันมา เราก็สอนเขาว่าอย่า

ทีนี้เมื่อก่อน ก่อนมาบวช เราก็คุยกับเขามาเองไง เราก็คุยกับเขามา สุดท้ายแล้วพอเขาจะไปลุย มาฟ้องเรา เราก็บอกว่าอย่า เขาก็ถามเราเลย อ้าว! ก็เมื่อก่อนก็เห็นทำอยู่เหมือนกัน แล้วคราวนี้จะมาอย่าอย่างไรล่ะ

ไ้ตอนนั้นก็ยุ่งไปไง ตอนนั้นก็ยุ่งไปอยู่กับเอ็ง กูก็ทำไป แล้วพอบวชมาแล้วนะ พอบวชมาแล้ว เห็นใหม่ เราย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เราไม่จองเวรจองกรรมนะ

นี่พูดถึงขันติธรรม ขันติธรรมอย่างหยาบๆ ผู้ที่มีอำนาจเหนือเราตีเตียนเรา เราทนได้ นี่ขันติธรรมอย่างหยาบๆ ขันติธรรมอย่างกลางๆ ผู้ที่เสมอกันตีเตียนเราได้ ตีเตียนคือบอกถูกผิด เราได้ นี่ขันติอย่างกลาง ขันติอย่างละเอียดเลย เด็กน้อยผู้ต่ำต้อย ผู้ที่ไม่มีศักยภาพตีเตียนเรา ได้ แล้วเรานิ่งอยู่ได้ นี่ขันติอย่างสุดยอด ขันติอย่างสุดยอดคือลูกน้องเราตีเตียนเจ้านายได้ ลูกน้องตีเตียนเจ้านายได้ เจ้านายฟังเหตุผล นั้นสุดยอด ขันติอย่างนี้สุดยอด

เวลาเราบวชมา เราใช้แบบนี้กรณีนี้ เพราะเวลาบวชมาแล้ว พระบวชใหม่ๆ ใหม่ๆ มันก็มีการกระทบกระทั่งเป็นธรรมดาเรียบร้อยแปด เราก็ใช้สติปัญญาอย่างนี้จิตใจของตน จิตใจของตน มันเกิดสติมันเกิดปัญญาขึ้นมา มันเห็นหมดเลยใจ มันถึงเข้าใจเรื่องนี้ใจ พอเข้าใจเรื่องนี้บ้าง เวลามีปัญหาขึ้นมา เราก็บอกเขาว่า อย่าไปทำเขา อย่าไปทำเขา แต่นี่เขาบอก อ้าว! เมื่อก่อนยังพาทำอยู่เลย

ใช้เมื่อก่อนมันก่อนบวช เดียวนี้บวชแล้ว เดียวนี้บวชแล้ว ทีนี้พอบวชแล้ว ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราจะใช้ปัญญานะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกมีบุคคลอยู่ ๒ คนเดินไปร่วมกัน เพื่อนเขาก็ไปด้วยกัน เพื่อนเขาโดนยิงด้วยลูกธนู เพื่อนเขาที่เป็นคนที่ไม่ฉลาด ก็เหมือนนักเลงคนที่ไม่ฉลาด พอเพื่อนโดนยิงบ้าง ทั้งเพื่อนไว้ก่อน ใครยิงเพื่อนถูวะ มันตามไปเลย จะไปเอาคนยิง ตามไปนะ แล้วมันยิงเพื่อนกูด้วยธนูทำมาจากไม้ชนิดใดวะ มันมีอะไร มันจะไปสืบก่อนไง แล้วกลับมาดูเพื่อนมัน เพื่อนมันตายแล้ว

แต่ถ้ามีบุคคล ๒ คนเป็นผู้ที่ฉลาด เวลาไปเดินมาด้วยกัน เพื่อนเขาโดนยิงด้วยธนู เขาจะไม่ตามใครไปเลย เห็นไหม ไม่ตามใครไปเลย เขาจะพยายามชักธนูออกจากเพื่อนเขา รักษาแผลที่เพื่อนเขา เพื่อนเขาจะรอด นี้อยู่ในพระไตรปิฎก บาลีเลย เราไปอ่านเจอ

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งต่างๆ เวลาที่เขาเยาะเย้ยนะ เอ็งโดนยิงด้วยธนูแล้ว ถ้าเอ็งถอนธนูเอ็งออกนะ ถอนธนู เจ็บนะ เราโดนยิงนี่เจ็บ แล้วเราต้องถอนออกมานะ แต่ถ้าเราโดนยิงนะ เราไม่รักษาแผลเรา เราจะไปล่อไอ้คนยิงให้ไหม เราโดนเยาะเย้ยไป เราโดนเยาะเย้ย เราโดนหยามศักดิ์ศรี เราโดนหมดเลย คือโดนยิงแล้ว โดนยิงด้วยคำพูด โดนยิงด้วยสายตา สายตามองเอ็งด้วยความเหยียดหยาม สายตามองเอ็งโดยไร้ค่า เอ็งโดนยิงแล้ว

ทีนี้เพื่อนของเราใจใจของเราสติปัญญาของเรา ใจของเรามันมีเพื่อนใหม่ ถ้าเพื่อนที่ดีเพื่อนที่ฉลาด เขาจะรักษาเพื่อนด้วยการชักธนูนั้นออก คือเขามองเรา เขาจะมองเราโดยที่เขาคิดว่าเพื่อนเขาก็ได้ เขามองเราด้วยความเข้าใจผิดอะไรก็ได้ คือเขามอง ฉะนั้น เวลาเขามองเรา เราไปมองเขา พอเราไปมองเขา เขาหาว่าเราไปมองเขาก็ก เขามาล่อเราก็ก

เราจะบอกว่า เราจะรักษาตัวดีขนาดไหนก็แล้วแต่ คนเรามันมีเวรมีกรรมต่อกันมา ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ มีอยู่อันหนึ่งที่บอกว่า โลกนี้ไม่มีสิ่งใดที่เกิดขึ้นโดดๆ ไม่มีความบังเอิญ ฉะนั้น พวกเราจะบอกว่าพวกอุบัติเหตุ พวกต่างๆ มันเป็นอุบัติเหตุไร แต่อุบัติเหตุก็คือกรรมไง คนเรามันมีเวรมีกรรม จังหวะและโอกาสมันลงตรงนั้นพอดีๆ โลกนี้ไม่มีอะไรเกิดขึ้นลอยๆ นะ สิ่งที่เกิดขึ้นมันต้องมีที่มา มันต้องมีเวรมีกรรมต่อกัน

ฉะนั้น มีเวรมีกรรมต่อกัน เวลากระทบกัน เห็นไหม เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร พอมันมีเวรมีกรรมต่อกัน เราฉีกออก เราฉีกออก เราไม่กระทบกันต่อไป เราไม่เกิดเวรเกิด

กรรมกันต่อเรื่องใหม่ พอมันเกิดขึ้นมา เราออก เวย์อมระงับด้วยการไม่จองเวร เราสละเรา ออก เขาจะดูถูกเขาจะเหยียดหยามอย่างไร ฉะนั้น การดูถูกการเหยียดหยามแบบนี้มันไม่ใช่ดู ถูกเหยียดหยาม ไม่ใช่ที่เราฉีกออกด้วยคนโง่ เราต้องมีปัญญา

คนที่เที่ยวระรานเขาคือคนขี้ฉลาด คนขี้ฉลาดมันกลัวภัยมันถึงระรานคนอื่นแล้วทำร้าย คนอื่นก่อน คนที่ฉลาดมันจะมีการป้องกันตัว คนที่ฉลาด คนที่กล้าหาญ คนที่กล้าหาญ คนที่ฉลาด เขาจะควบคุมเกมนั้น คนชักปืนจ่อจะยิงเขา เขายังเดินเข้าไปแล้วบอกว่าอย่างนี้คุณนะ เขายังพูดได้นะ เขาไม่กลัวเลย เห็นไหม ไอ้คนขี้ฉลาดชักปืนแล้วยิงเขาเลย นี่ก็เหมือนกัน เวลาสิ่งที่เกิดขึ้น เรามีสติปัญญา เราแยกเราออก เราแยกเราออก

ฉะนั้น สิ่งที่เกิดขึ้น เราบอกว่า เราเป็นคนดี เราไม่เคยทำอะไรเลย

เด็กอาชีวะนะ ที่ไม่ได้ทำอะไรใครๆ ตายหมดเลย ไอ้คนที่ทำมันหนีไปแล้ว ไอ้คนที่ไม่ได้ทำมันบริสุทธิ์ใจใจ มันคิดว่ามันไม่ได้ทำใครใหม่ แต่ถ้าไอ้คนที่ทำมันหนีก่อน ไอ้ที่เราบริสุทธิ์ใจใจ เราคนดี

เราจะคนดีหรือคนประมาทขนาดไหน เราต้องมีสติปัญญา ต้องเอาตัวรอดให้ได้ เอาตัวรอดตลอด เรามีสติปัญญาตลอด “ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” พระพุทธเจ้าสอนให้เราไม่ประมาทในชีวิต ไม่ให้ประมาทกับทุกๆ สิ่งนะ ถ้าเราไม่ประมาท เราเจออย่างนี้บ้าง เราใช้สติปัญญาควบคุมแล้วแยกแยะ ถ้าเจอกรณีนี้เขาเยาะเย้ยเขาถากถาง จบ

ที่นี้เพียงแต่เราจะพูดอย่างนี้ เราจะบอกว่า ถ้าจิตใจของวัยรุ่น จิตใจของเด็กๆ มันทำได้ยาก เด็กๆ นะ พลังงานมันเหลือเฟือ พลังงานมันเหลือใช้ มันเยอะมาก มันจะเกิดสติปัญญาอย่างนี้ได้ยาก แต่ผู้ถาม ถ้าเราเป็นวัยรุ่น เราเป็นอย่างนี้ แค่นี้ก็ดีแล้วละ

เวลาเราถูกเขาเยาะเย้ยถูกเขาเหยียดหยาม กลิ่นเลือดเลยนะ ถ้าเราคุมสติปัญญาของเราได้ หนึ่ง พ่อแม่ไม่เดือดร้อน พ่อแม่ไม่ต้องไปประกันที่โรงพัก ไม่ต้องหาทนาย ถ้าเราเป็นนักเลง เราคนทันสมัย เดี่ยวพ่อแม่จะเสียใจ เดี่ยวต้องหาทนาย มันจะเกิดผลต่อเนื่องไปเยาะเย้ยเลย แต่ถ้าเรามีสติปัญญา

นี่พูดถึงว่าคำถามนะ เรื่องของศักดิ์ศรี ศักดิ์ศรีมันมีทั้งนั้นนะ ถ้าศักดิ์ศรีอย่างนี้มาเป็นพระ มาเป็นนักปฏิบัติ ถ้าเอ็งมีสัจจะ เอ็งมีศักดิ์ศรี เอ็งนั่งภาวนาตลอดรุ่ง เอ็งเดินจงกรม ๗ วัน ๗ คืน ศักดิ์ศรีอย่างนี้ถึงจะเป็นประโยชน์ ถ้าศักดิ์ศรีของเรา เราต้องคิดได้ทำได้ มีสัจจะ ตั้งสัจจะแล้วทำให้ได้ๆ

แต่กรณีนี้ หนึ่ง มันเรื่องกิเลสเราในใจหนึ่ง สอง มันเรื่องเวรเรื่องกรรมนะ ทำไมต้องมาเจอกัน ในหมู่บ้านหลายๆ หมู่บ้านนะ มันจะมีวัยรุ่นสองกลุ่มเกิดมาไล่เลี่ยกัน แล้วทะเลาะกันทั้งนั้นนะ แล้วไอ้สองกลุ่มนี้หายไปนะ หมู่บ้านเงียบสงบ มันจะมีของมันอยู่อย่างนี้ มันมีที่มาที่ไปทั้งนั้นนะ นี่ผลของวิภวัญชะ ผลของวิภวัญชะไง การเวียนว่ายตายเกิด

จะบอกว่า ถ้าเราทำได้อย่างที่ว่า เรามีสติปัญญา เรามีขันติธรรม ใครมาเยาะเย้ย ใครมาถากถาง ไอ้มันเรื่องการยุแหย่ ถ้าเรามีสติปัญญา เราควบคุมได้ ถ้าควบคุมได้แล้วมันก็มีของอย่างนี้ ไม่ใช่เราเป็นคนดีแล้วทุกคนจะยกย่องสรรเสริญ แล้วไม่มีใครมาตีมาตีขี้หน้าเราเลย

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขายังจ้างคนมาฆ่า เทวทัตจ้างนายแม่ธนุ คือจ้างมือปืนไปเก็บพระพุทธเจ้า เทวทัตกลิ้งหินใส่พระพุทธเจ้าเอง ไอ้พวกลัทธิต่างๆ ลัทธิศาสนาอื่นมันมาโจมตีพระพุทธเจ้า ขนาดพระพุทธเจ้ายังโดนอยู่เต็มๆ เลยนะ

โลกธรรม ๘ หมายความว่า โลกเขาตีฉันทินินทาทั้งมาตลอด ไอ้เราก็ทำคุณงามความดีของเราแล้วก็อยู่กับเรา แล้วไม่พ้นหรอกที่เขาจะตีเตียน ไม่พ้นหรอกที่เขาจะไถ่นั้น ไอ้เรื่องไม่พ้นก็เราอยู่กับโลกไง นี่พูดถึงอย่างนี้ พูดเพื่อรักษาหัวใจของเขา

รักษาหัวใจของเรา ถ้ารักษาหัวใจของเราแล้ว ไอ้เรื่องที่ว่าเขาเยาะเย้ย เขาถากถาง เขาเหยียดหยาม มันก็เป็นเรื่องกรรม แล้วภาษาเรานะ พอผู้ถามโตขึ้น เออ! เมื่อก่อนเรื่องเล็กน้อยเรื่องเล็กๆ เลย แต่เด็กๆ มันเป็นเรื่องใหญ่ เด็กๆ นี่เป็นเรื่องใหญ่มาก แต่ถ้าโตขึ้นมาแล้วมันก็เป็นเรื่องเล็กน้อย นี่เรื่องของหัวใจใจ วุฒิภาวะของจิต จิตมันพัฒนาการของมันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปแล้ว เราประพฤติปฏิบัติของเราเพื่อถึงที่สุดแห่งทุกข์ เอวัง